

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné.

Vzdělávací obsah je realizován na 1. i 2. stupni vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce

osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě

vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku

poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí

chápaní práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Pracovní činnosti

Očekávané výstupy	
<i>Práce s drobným materiálem</i>	
1. období	2. období
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
pracuje podle slovního návodu a předlohy	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Minimální úroveň	
1. období	2. období
zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
pracuje podle slovního návodu a předlohy	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění
<i>Konstrukční činnosti</i>	
1. období	2. období
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
Minimální úroveň	
1. období	2. období
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
	udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
	užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky
<i>Pěstitelské práce</i>	
1. období	2. období
provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
pečuje o nenáročné rostliny	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny

	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální úroveň

1. období	2. období
provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky	dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
pečuje o nenáročné rostliny	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Příprava pokrmů

1. období	2. období
připraví tabuli pro jednoduché stolování	orientuje se v základním vybavení kuchyně
chová se vhodně při stolování	připraví samostatně jednoduchý pokrm
	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální úroveň

1. období	2. období
upraví stůl pro jednoduché stolování	uvede základní vybavení kuchyně
chová se vhodně při stolování	připraví samostatně jednoduchý pokrm
	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
	uplatňuje zásady správné výživy

Učivo

Práce s drobným materiálem	vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
	jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
	lidové zvyky, tradice, řemesla
Konstrukční činnosti	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
Pěstitelské práce	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo

	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
	pěstování pokojových rostlin
	rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie
<i>Příprava pokrmů</i>	základní vybavení kuchyně
	výběr, nákup a skladování potravin
	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
	technika v kuchyni – historie a význam